Bilaga 1 Tidigare avförda alternativ

Jägarskolan-Tuolluvaara

Banverket har i järnvägsutredning utrett en alternativ sträckning öster om Kiruna. Alternativet valdes bort på grund av intrång i Natura 2000-område. Alternativet skulle också påverka rennäringens flyttleder och blockera flera möjliga alternativa passager för flyttleder. Alternativet skulle medföra stora intrång i ett idag ostört område, och samtidigt innebära längre transporttider och sämre transportekonomi för gruvnäringen.

Tunnel genom Peuravaara

Banverket har i sin pågående järnvägsplan utrett tre olika varianter för passagen väster och nordväst om Luossajärvi och beslutade 2007-11-09 att inte gå vidare med tunnelalternativet genom Viscarias dagbrott på grund av de miljörisker som metallhaltigt gruvvatten skulle utgöra samt att tunnelalternativet är mer riskfyllt med avseende på tidsaspekten.

Bild: Tunnel genom Peuravaara som passerar genom dagbrottet

Foto: Thomas Nylund Kiruna kommun
Illustration Anna Axling WSP

Alternativet skärning Peuravaara med uppfyllda systemkrav

Alternativet skärning Peuravaara innebär att järnvägen går norr om dagbrottet men i djup skärning. För att klara de gällande systemkraven skulle väg E10 behöva parallellförskjutas norrut eller så måste järnvägen korsa E10:an och kommer att beröra Gabna samebys område.

Bild: Skärning Peuravaara med uppfyllda systemkrav

Foto: Thomas Nylund Kiruna kommun

Illustration Anna Axling WSP

Alternativet ovan jord skiljer sig från skärning genom att anslutningen till befintlig järnväg inte kommer att påverka E10:an.

Järnvägen hamnar också något närmare det nya nordvästra bebyggelseområdet.

Aktuellt alternativ för Peuravaara

Banverket har tagit fram en skärning genom Peuravaara med provisorisk anslutning till befintlig järnväg, som inte berör området norr om E10:an. Systemkraven uppfylls inte för detta alternativ.

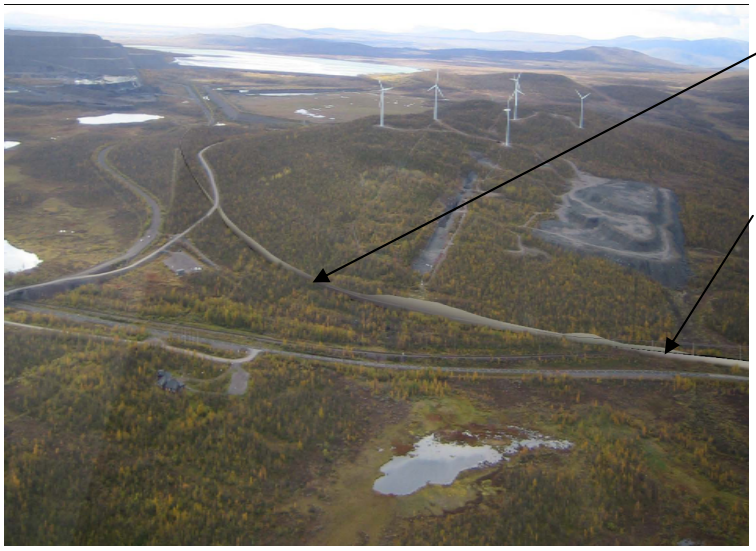

Bild: Skärning Peuravaara med provisorisk anslutning till befintlig järnväg

Foto: Thomas Nylund Kiruna kommun
Illustration Anna Axling WSP

Banverket har valt detta alternativ för järnvägssträckning vid Peuravaara.

Banverket har också beslutat att utreda både tunnel och skärning för passagen väster om pelletsverken.

Ytalternativet JP02

Ytalternativet var ett alternativ som inledningsvis utreddas av Banverket parallellt med tunnelalternativet. Sträckningen var något mer västerut än tunnelalternativet. På kartan nedanför syns järnvägssträckningen. Efter Banverkets beslut är denna sträckning inte längre ett alternativ i utställningshandlingen för detaljplanen.

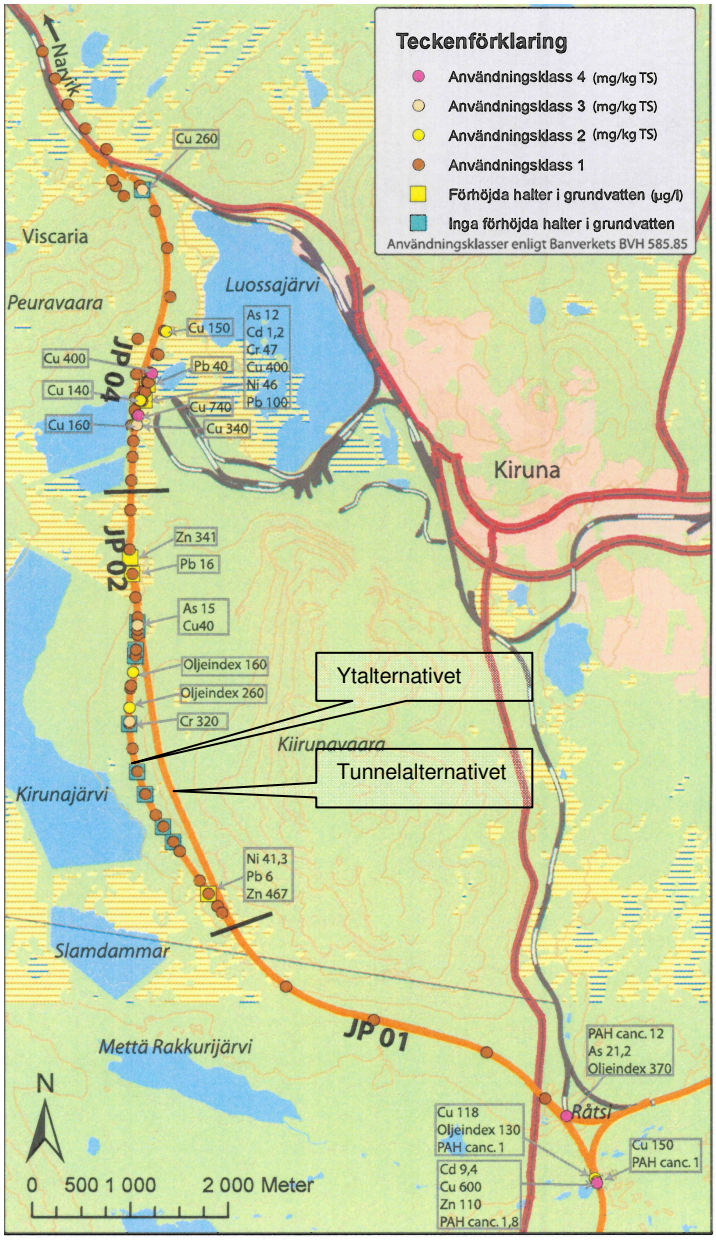

Översiktskarta Förorenade områden. Vid markundersökningar längs sträckan har förhöjda halter av t ex koppar (Cu), bly, (Pb), Nickel (Ni) och Zink (Zn) uppmätts.

Tunnelalternativet JP02

Tunnelalternativet var det alternativ som förslaget till detaljplanen ursprungligen behandlade. Efter ny utredning har Banverket beslutat att den nya järnvägssträckningen ska vara ovan jord längre västerut mot sedimentationsdammarna än det tidigare ytalternativet (se ovan). Ändringen innebär att en ny järnvägsplan görs av Banverket och att Kiruna kommun valt att inte göra en detaljplan över området utan kommer att upphäva gällande detaljplaner i det område som kommer att behövas för järnvägstrafik.

Bilaga 2: Miljökvalitetsmål

Nationella, regionala och lokala miljömål

Sveriges riksdag har fastställt 16 nationella miljökvalitetsmål. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen ge ledning för att bedöma vad en hållbar utveckling innebär och därigenom vara vägledande vid tillämpningen av bestämmelserna i miljöbalken.

För Norrbottens län fastställdes 2003 regionala miljömål. Norrbottens miljömål har ambitionen att minst uppfylla de krav som ställs i de nationella miljökvalitetsmålen och delmålen. Därför är många av de regionala målen identiska med de nationella. I de fall de nationella delmålen inte föreslås som regionala, har de bedömts som icke relevanta för länet alternativt att det finns en bättre regional målformulering. De regionala målen beskriver det tillstånd för Norrbottens miljö som miljöarbetet ska sikta mot och som ska uppnås inom en generation – eller till 2020. För klimatmålet gäller 2050. Kiruna kommun har i översiktsplanen från 2002 formulerat miljömål på kommunal nivå. Nedan redovisas nationella, regionala och kommunala miljömål.

1. Begränsad klimatpåverkan

Nationellt och regionalt mål

Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farligt. Målet skall uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att detta globala mål kan uppnås.

Kirunas mål

1. Sträva mot effektiv energianvändning.

2. En bebyggelsestruktur som bidrar till minskad energiförbrukning.

3. Klimatanpassad bebyggelseplanering och hantering av snö, korta avstånd, bra kollektivtrafik, förnyelsebara energikällor, fjärrvärme, ökad användning av spillvärme samt återvinning av brännbart energirikt avfall för fjärrvärme prioriteras.

4. Alternativa energikällor som sol, vind och markvärme bör prövas.

5. Fjärrvärme prioriteras före småskalig vedeldning.

Målet och detaljplanen

Byggande av järnväg medför att möjlighet till en miljövänlig persontrafik finns i framtiden. Miljömålet motverkas inte.

2. Frisk luft

Nationellt och regionalt mål

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Kirunas mål

1. Strävan mot den renaste luften, de renaste vattnen, de friskaste skogarna och de av människan minst påverkade naturmiljöerna.

2. Bibehålla och förbättra luftkvaliteten.

Målet och detaljplanen

Miljömålet påverkas inte av den planerade järnvägen.

3. Bara naturlig försurning

Nationellt och regionalt mål

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning underskrider gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i tekniskt material eller kulturföremål och byggnader.

Kirunas mål

1. Strävan mot den renaste luften, de renaste vattnen, de friskaste skogarna och de av människan minst påverkade naturmiljöerna.

2. Försurningsläget i kommunen måste noggrant kartläggas, speciellt vad gäller fjälltrakternas lågbuffrande sjöar och vattendrag.

Målet och detaljplanen

Under byggskedet kan utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider från fordon till luft och läckage av kväve till följd av sprängningsarbeten ha en försurande inverkan på mark och vatten. Risken för oxidation i jord i samband med störning av sulfidjordar eller myrmark kan leda till bildning av svavelsyra och utökat läckage av metaller.

4. Giftfri miljö

Nationellt och regionalt mål

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Det 6:e nationella delmålet anger att samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana förorenade områden som idag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden skall vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av år 2010.

Kirunas mål

1. Strävan mot den renaste luften, de renaste vattnen, de friskaste skogarna och de av människan minst påverkade naturmiljöerna.

2. Stoppa läckage av tungmetaller från Ala Lombolo till Torneälven.

3. Beakta risk för läckage av gruvvatten från den nedlagda Viscariagruvan till Luossajärvi.

Målet och detaljplanen

Risken för att sprida gruvvatten från den nedlagda Viscariagruvan minskade genom valet utföra järnvägen i skärning i stället för tunnel genom Peuravaara. Förebyggande av risker i byggskedet är Banverkets ansvar.

5. Skyddande ozonskikt

Nationellt och regionalt mål

Ozonskiktet skall utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UVstrålning.

Kirunas mål

1. All nyinstallation av ”freon”-anläggningar skall prövas mot alternativ som ej utgör risk för ozonlagret.

Målet och detaljplanen

Miljömålet påverkas inte av den planerade järnvägen.

6. Säker strålmiljö

Nationellt och regionalt mål

Människors hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

Målet och detaljplanen

Miljömålet påverkas inte av den planerade järnvägen.

7. Ingen övergödning

Nationellt och regionalt mål

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Kirunas mål

1. Kommunens strävan mot den renaste luften och de renaste vattnen innebär också höga krav på framstående reningsteknik i de fall där utsläpp till miljön inte kan undvikas. Miljöbelastningen ska minska.

2. Bättre rening i avloppsreningsverket var ett krav som genomförts.

Målet och detaljplanen

Målet påverkas inte negativt av järnvägen.

8. Levande sjöar och vattendrag

Nationellt och regionalt mål

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Kirunas mål

1. Vi ska sträva efter att ha den bästa luften, de renaste vattnen, de friskaste skogarna och de av människan minst påverkade naturmiljöerna.

2. Vildmarksälvarnas karaktär bibehålls för det rörliga friluftslivet.

3. Fritidsfisket i kommunen kan med lämpliga åtgärder utökas. Speciellt bör stränderna utmed forssträckor i älvarna hållas fria från bebyggelse.

4. Vildmarksområdena är viktiga resurser för turismen. Besöksnäringens långsiktiga behov av mark säkerställs.

Målet och detaljplanen

Risk för grumling i vattenområden kan uppträda i byggskedet. Särskilda rutiner inom Banverket ska säkerställa att grumling begränsas och att andra störningar avseende vattenområden begränsas vid byggande av järnväg. Målet påverkas inte negativt av järnvägen.

9. Grundvatten av god kvalitet

Nationellt och regionalt mål

Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Kirunas mål

1. Våra vattenresurser i form av rent vatten, tillgång till grundvatten bör särskilt kartläggas och beaktas vid all markanvändning.

2. Skyddsområden runt vattentäkter fastställs.

Målet och detaljplanen

Genomförd vattenprovtagning i Banverkets fortsatta projektering av ny järnväg visar på behov av fler provtagningar. Tunnelalternativet kommer att kräva särskild prövning enligt miljöbalken. För andra aktiviteter kan anmälan enligt miljöbalken till tillsynsmyndigheten krävas. I övrigt konstateras att grundvattennivån redan är sänkt på grund av gruvbrytningen. Inom detta område annan tung verksamhet som gör områdets grundvatten olämpligt som dricksvatten.

10. Hav i balans samt levande kust och skärgård

Nationellt och regionalt mål

Västerhavet och Östersjön (Bottenviken för det regionala målet) ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärde samt natur- och kulturvärden. Nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar

utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Målet och detaljplanen

Miljömålet påverkas inte av den planerade järnvägen.

11. Myllrande våtmarker

Nationellt och regionalt mål

Våtmarkernas ekologiska och vattenhållande funktion i landskapet skall bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden. Kulturhistoriska värden med koppling till våtmarker ska bevaras och stärkas.

Kirunas mål

1. Kommunen ska särskilt värna om naturen i kommunen genom att i alla beslut beakta ekologifrågor och biologisk mångfald och aktivt arbeta för dess bevarande.

Målet och detaljplanen

Järnvägsbankar anpassas så att påverkan på hydrologin i myrar med höga naturvärden begränsas. De jordmassor som läggs upp efter urgrävningar i myrmark hanteras på lämpligaste sätt.

12. Levande skogar

Nationellt och regionalt mål

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. I Norrbotten ska skogslandskapet förvaltas så att förutsättningarna för alla dess arter förbättras. Skogen ska brukas uthålligt så att naturvärden, kulturmiljövärden, sociala värden och friluftslivet värnas samt att rennäringens förutsättningar förbättras.

Kirunas mål

1. Kommunen ska särskilt värna om naturen i kommunen genom att i alla beslut beakta ekologifrågor och biologisk mångfald och aktivt arbeta för dess bevarande.

Målet och detaljplanen

Målet påverkas inte negativt av järnvägen.

13. Ett rikt odlingslandskap

Nationellt och regionalt mål

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Det norrbottniska odlingslandskapet ska ha ett aktivt lantbruk som uthålligt producerar livsmedel och andra biologiska råvaror av hög kvalitet samtidigt som biologisk mångfald och kulturhistoriska värden bevaras och stärks. Jordbruksmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas.

Målet och detaljplanen

Miljömålet påverkas inte av den planerade järnvägen.

14. Storslagen fjällmiljö

Nationellt och regionalt mål

Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen skall bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden skall skyddas mot ingrepp och andra störningar. Natur- och kulturvärden i fjällen ska bevaras och utvecklas så att de är en resurs för en hållbar utveckling av ett län där människor har möjlighet att leva och verka.

Målet och detaljplanen

Järnvägens placering inom område för gruvverksamhet innebär att den inte påverkar nya områden och heller inte påverkar det storslagna fjällandskapet. Miljömålet påverkas inte negativt av den planerade järnvägen.

15. God bebyggd miljö

Nationellt och regionalt mål

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Kirunas mål

1. All planering ska vara inriktad på en långsiktig hushållning med våra resurser. Vi ska vara rädda om vår rena luft, rena vatten och oförstörda natur som ett led i att höja kommunens attraktionskraft för boende och näringsliv.

2. Vid utbyggnad av infrastruktur ska buller och andra störningar beaktas. Riskfaktorer kring dessa anläggningar beaktas också. E10ans lokalisering utanför bebyggelseområdena i centralorten innebär en miljöförbättring i samhället.

3. Helikoptertrafik, skjutbanor, motorsport, testbanor, skotertrafik, vedeldning och anläggningar för olika typer av djurhållning kräver särskild hänsyn i planeringen.

4. Radonrisken ska beaktas i all planering.

5. Rivning av byggnader ägnas särskild uppmärksamhet med krav på återanvändning och behandling av farligt avfall.

6. Anläggningar och tillfarter placeras med hänsyn till hantering och transport av farligt gods.

7. Trafiksäkrare framkomlighet behövs för den oskyddade trafikanten.

8. Strukturen med de samlade stora orörda områdena inom kommunen är också ur ett hushållningsperspektiv för såväl invånarnas som för näringslivet viktigt att vidmakthålla.

9. Samhällsplanering och investeringar ska därför ha en inriktning mot energibesparing och vara energisnåla.

10. Kiruna kommun ska verka för en bebyggelsestruktur som bidrar till minskad energiförbrukning.

11. Centralorten Kirunas uppbyggnad som ett mönstersamhälle, med sin unika stadsplan och omsorg om arkitekturen, måste vidmakthållas och vårdas, så att särskild hänsyn tas i allt förändringsarbete till de estetiska värdena hos byggnader och hela den offentliga miljön.

12. Det är viktigt att värna om ett levande centrum i centralorten.

13. Om nya bostäder behövs bör detta göras i form av förtätningar inom redan befintliga bebyggelseområden (inte grönområden).

14. För hushållning av resurser är det angeläget att grusförsörjningen färdigställs.

15. Kommunen bör beakta behovet av mark för placering av anläggningar för en kretsloppsanpassad avfallshantering. Skyddszoner mellan avfallsupplag och bebyggelseområden behövs.

16. Skjutbanor förses med information om tillåtna skjuttider.

17. Större polarhundgårdar bör förläggas minst 1 km från bebyggelse.

Målet och detaljplanen

Tillgång till järnväg för gods- och persontrafik medverkar till en god livsmiljö. Däremot innebär flyttning av järnvägen att dess värden ur kulturmiljösynpunkt förändras. Placering av järnvägen ger på kort sikt längre transporter till och från resecentrum, men på längre sikt är det kommunens avsikt att utveckla bebyggelse i detta läge.

16. Ett rikt växt- och djurliv

Nationellt och regionalt mål

Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer skall värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Kirunas mål

Inga särskilda mål har formulerats.

Måluppfyllelse

Miljömålet påverkas inte av den planerade järnvägen, eftersom den går inne i ett redan exploaterat gruvindustriområde med naturvärden som är vanliga i området.